

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
9. MAR.
1995

Letnik L
Štev. 10 (2797)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

Deset milijonov za odkritje atentatorjev

S treh na deset milijonov šilingov je v ponedeljek, 6. marca, zvišalo notranje ministrstvo nagrado za odkritje neonacističnih teroristov, ki so naredili bombni atentat v Celovcu in povzročili umor Romov v Gornji Borti/Oberwart. Notranji minister Löschnak je spet priznal, da je sicer kup prijav in reakcij iz prebivalstva, a policija še vedno tava v temi.

Varnostne oblasti so prav zaradi doslejšnje neuspešnosti spremenile svojo taktiko in zdaj še

bolj kot prej računajo na zavezanost s »komisarjem naključje«. Pri tem se policija poslužuje rasterske metode nenapovedanih preverb in kontrol, ki naj bi privedle do uspeha. Tega načina se je v sedemdesetih letih dokaj uspešno posluževala nemška policija v boju proti skupini Baader-Meinhoff.

V torek zjutraj preverjali Humperku in pri Krkinem mostu. Zvedeli pa smo tudi, da so številni sezonski delavci, ki imajo modre

registrske tablice, morali na policijo na pregled vozil.

A tudi rasterska preiskava je brez sodelovanja prebivalstva udarila v prazno. Notranje ministrstvo je izdelalo profil možnih storilcev, vsaj treh oseb. To so pobudnik, nadalje oseba, ki je bombo podtaknila in še njen konstruktor.

Pobudnik bombe naj bi bil okoli 60 let star moški, po vsej verjetnosti akademsko izobražen z dobro pravniško izobrazbo. Po mnenju policijskega psihologa je zelo inteligenten, samozavesten in poln fantazije, častihlepen in nadut. Nemščino obvlada perfektno, hkrati pa je sicer dobro, a zelo amatersko seznanjen s srednjeveško zgodovino, njegov odnos do manjšin in tudi do katoliške cerkve, ki ji očita »poslovanje države«, je zelo napet.

F. W.

Zima se ne da. Pognale je niso pustne šeme, Matija ledu ni razbil, pač pa nam je povrnil zimo. Vremenoslovci so tokrat uspešni, vsak drugi, tretji dan napovedujejo sneg in zadenejo. Vozniki že komaj čakamo, da bomo sneli zimske gume. Vendar se narava ne da prelisičiti, pravi Tatjana Angerer na 7. strani. Pomlad nezadržno prihaja.

PODELITEV MANDATA SLOVENIJI

Italijanska desnica protestira

Vest o umiku italijanskega veta ob podelitvi mandata za pogajanja o pridruženem članstvu Slovenije v EU je močno razburila italijansko desnico, v kateri v tem primeru prednjačijo predvsem Finijeve stranka Nacionalnega zavezništva (neofašisti) in ezulske oz. emigrantske organizacije pobeglih in izgnanih Italijanov iz Istre, Reke in Dalmacije.

Italijanski zunanji ministrici Susanni Agnelli očitajo izdajstvo italijanskih interesov in seveda predvsem interesov nekdanjih lastnikov premoženja v bivši Jugoslaviji, trenutna ost pa je seveda uperjena proti Sloveniji.

Na nedeljskem shodu v Trstu so od Agnellijeve celo zahtevali odstop, Sloveniji pa so namenili

številne kritike in celo žaljivke. Slišati je bilo parole, ki spominjajo na obdobje fašizma, kot: Slovenija vstopa v Evropo z barbarsko zakonodajo, ker ne dovoljuje tujim državljanom nakupa nepremičnin in se noče odpovedati »roparski dediščini titovskih komunistov.« To formulacijo je v Trstu izrekel poslanec stranke Nacionalnega zavezništva in član zunanje-politične komisije rimskega parlamenta Roberto Menija, dejanje zunanje ministric pa je označil za »novo podlo in nesprejemljivo popuščanje Sloveniji«.

Nič manj strupen ni predsednik zunanje-politične komisije iz iste stranke Mirko Tremaglia. Dejal je, da Agnellijino dejanje krši pravice in dostojanstvo beguncev. Zahte-

val je, da se za ta primer ustanovi odbor evropskih držav in da naj Slovenija takoj spremeni zakon o denacionalizaciji iz leta 1991.

Poleg predstavnikov Finijeve stranke pa se protestom pridružujejo tudi nekateri pripadniki Berlusconijeve Forza (naprej) Italija, med njimi prejšnji podtajnik pri zunanjem ministrstvu, znani nasprotnik slovenskega vključevanja v EU, Livio Caputo in tudi nekateri drugi funkcionarji te stranke.

Pogajanja med Slovenijo in EU naj bi se začela že 15. marca, včeraj pa je po vestih iz Rima tretjina rimskih senatorjev predlagala, da Italija zanje spet prižge rdečo luč, kolikor Slovenija v treh mesecih ne spremeni lastniške zakonodaje. Več na 2. strani.

J. R.

Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo in SPD »Rož« v Šentjakobu vabijo na

XVII. zimski pohod Arihova peč 95

v nedeljo, 19. marca
s pričetkom ob 9. uri

Start bo spet pri Polancu na Čemernici/Hodnina

Pohod bo posvečen padlim borcem pod Arihovo pečjo s poudarkom proslavljanja 50-letnice zmage nad fašizmom.

Delovna skupnost Koroška 1995

Združeni narodi so razglasili leto 1995 za leto tolerance. V tem letu Avstrija obhaja pomembne obletnice: 50. obletnico konca druge svetovne vojne in zmage nad nacizmom, 40. obletnico podpisa avstrijske državne pogodbe ter prvo leto aktivnega članstva v Evropski uniji. Poleg tega Koroška v tem letu obhaja 75. letnico plebiscita.

Na pobudo društva Tre popoli so številne koroške organizacije, tako slovensko kot tudi nemško govoreče, v ponedeljek 6.3.1995 ustanovile »Delovno skupnost Koroška 1995«, ki bo v letu tolerance priredila številne prireditve ob omenjenih obletnicah v smislu osveščenega odnosa do zgodovine in konstruktivnega sožitja v evropskem smislu.

Predsednik delovne skupnosti je dr. Artur Roßbacher, podpredsednika sta dr. Peter Kaiser in dr. Rudolf Dörfinger, tajnika sta Christa Kuschner in dr. Marjan Sturm. V razširjenem odboru so zastopane vse idejnopolične smeri tako večine kot manjšine.

Koroški lobi

Pretekli ponedeljek, 6. marca, so se na povabilo deželnega glavarja Zernatta sestali deželna vlada in vsi koroški državni in zveznozborski poslanci, da bi uskladili delo v prid dežele na zvezni ravni ter obenem prereševali vse tiste pravne probleme, ki trenutno najbolj žulijo prebivalstvo. Paradni konj takšnega neizvedljivega zakonskega bremena je zakon o vodnem pravu. Zakon je v bistvu neizvedljiv, novelizacija potrebna. Pristojna deželna svetnika Haller in Sicklova v tej zvezi predlagata, da bi v zakonu določene roke razširili do leta 2015 in tako skušali reševati obširno problematiko kanalizacije in vodnih odplak.

TEATR TROTAMORA

Anthony Burgess

Clockwork Orange

Peklenska pomaranča

Farni dom Šentjakob
09.03.95, 20.00
11.03.95, 20.00
12.03.95, 17.00

Prireditelj: SPD »Rož«

SLOVENIJA – ITALIJA – EU

Korak do čakalnice za Evropsko unijo

Naj kar takoj razložim morda težje razumljiv naslov tega prispevka. Evropski ministrski svet petnajsterice je v ponedeljek v sedmem ali osmem poskusu in po umiku veta Italije končno podelil mandat Sloveniji za pogajanja o pridruženem članstvu v tej gospodarski in vse bolj tudi politični evropski organizaciji.

To pa v diplomatsko manj zapletenem jeziku pomeni, da se bo Evropska unija (EU) začela s

tizacije ji ni kaj očitati. (Kljub večkratnemu že kar sramotnemu obmetavanju z očitki v državnem zboru – a tudi to naj bi bila demokracija!)

Po nacionalnem dohodku dosega ali celo presega nekatere sedanje članice EU – Grčija, Španija, Portugalska – svojo nacionalno valuto je dokaj stabilizirala, inflacija je v okviru normalne, storilnost se povečuje, nezaposlenost stagnira in celo pada. Dovolj hvale!

Zgornje sem napisal zgolj zaradi tega, da je še bolj razumljivo zavzemanje evropskih držav za slovensko vključitev v pridruženo članstvo.

Edina članica EU, ki je doslej Sloveniji predstavljala nogo, je bila Italija. To pa že od lanske jeseni dalje. Njen odnos do Slovenije se je začel močno spreminjati (beri: slabšati) z nastopom Berlusconijeve vlade v koaliciji s Finijevo Stranko nacionalnega zavezništva, alias neofašisti. Prav tu pa je jedro problema v odnosu do

Italijanska zunanja ministrica Susanna Agnelli

Slovenijo pogajati o gospodarskem sodelovanju, da bo Slovenija začela spreminjati svojo zakonodajo in jo prilagajati normam EU, da bo deležna večjih ugodnosti, prevzela pa bo tudi dokaj trdo odgovornost do EU, saj ta ne pozna šale. Še posebej ne do držav, ki se tako evforično želijo vključiti vanjo. Po nekako šest mesecev trajajočih pogajanjih naj bi Slovenija postala polnopravna pridružena članica in tako vstopila v čakalnico, v kateri pa se mehčajo že države t. i. višegrajske skupine: Madžarska, Češka, Poljska, Slovaška in celo Romunija in Bolgarija. Z ozirom na gospodarsko stanje in razvoj demokracije v teh naštetih državah (predvsem zadnjih dveh) slovenski vstop v predprostor čakalnice, v kateri je kar precejšnja gneča, ni kaj prida velik uspeh.

To pa je le globalni pogled, optika. Vsebinsko pa je podelitev t. i. mandata treba gledati tudi z drugačnimi očali.

Slovenija med najbolj uspešnimi postkomunističnimi državami

Slovenija je v štirih letih po razpadu Jugoslavije vendarle dosegla precejšen gospodarski uspeh, ki jo uvršča v sam vrh (postkomunističnih držav – formulacija zahodne post...družbe) in tudi na področju demokra-

Slovenije. V Stranki nacionalnega zavezništva imajo dokaj krepko pozicijo tudi organizacije pobeglih in izgnanih Italijanov iz slovenske in hrvaške Istre, Reke in Dalmacije. Nesrečni oglejski dogovor med bivšima ministroma Peterletom in Martinom je vseboval prav ugoditev zahtev teh emigrantskih organizacij. Ko pa je slovenska vlada zavrnila sporne točke tega sporazuma, je prišlo do močne ohladitve odnosov z Italijo. Peterle takrat ni mogel (zaradi zgodovinsko pogojene mreže pred očmi) spregledati italijanskih zahtev po vračanju premoženja, pridobljenega v času nekdanje fašistične Italije! Prav vztrajanje na nekaterih zahtevah, ki izvirajo iz tega za Italijo ne ravno častnega obdobja, pa je nagnilo tehnično naklonjenosti večine držav EU na stran Slovenije. Seveda je k temu pripomogla tudi živahna in v zadnjem času precej ofenzivna slovenska diplomatska dejavnost.

Italija išče novo strategijo

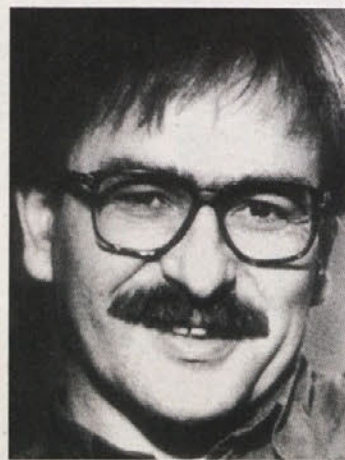
Evropa letos proslavlja petdesetletnico zmage nad nacifašizmom in tudi to je v prid Sloveniji nasproti neofašističnim italijanskim zahtevam.

Še bolj kot to pa je bilo vse odvisno od italijanskega notranjepolitičnega razvoja. Berlusconijska vlada je padla, neofaši-

■ V Avstriji v zadnjih letih spremljamo politiko, ki jo označujem kot zavestno insceniranje nezaupanja. Njen cilj je destabilizirati politično situacijo, razbiti vsakršno zaupanje v politično vodstvo države in osmešiti tiste vrednote, ki so bile doslej pomembne za politično delovanje in ravnanje. Taka politična praksa se ne ravna po omiki, ki je potrebna predvsem takrat, ko je treba preseči socialne, ideološke in svetovnonazorske razlike. Ne gre za soglasje, tudi ne za politično osveščenost prebivalstva. Bistvo te politike je odpiranje novih front, pri katerih veljajo v prvi vrsti verbalno nasilje, sramotenje drugačemišlečih in ne nazadnje »uničenje sovražnika«. Celoten političen razvoj je treba prepustiti prostemu merjenju moči, ki ne upošteva različnih pogojev. Edino pravilo je moč brez vsakega sramu.

Najhujši pobudnik in izvajalec te politike je Haider. Njegovi napadi na avstrijsko ustavo, na drugo republiko,

KOMENTAR

Piše dr. Mirko Wakounig

stvu kot dosežku avstrijske demokracije, bolj ruši zaupanje in vero v drugo republiko. Gre mu za to, da uniči vsakršno identifikacijo s to državo, ki je zrasla tudi iz temeljev protinacističnega in protifašističnega boja. Prebivalstvo naj bi spoznalo, da sedanji ustroj države ni v korist posameznika. Sedanjske državne strukture, ki vodijo politiko, so zanj

omalovaževanjem sedanjega zastopstva koroških Slovencev. Pobudniki in izvajalci tega notranjega slovenskega procesa so nekateri politični funkcionarji slovenske desnice. Sistematično so začeli z rušenjem zaupanja slovenskega prebivalstva v obe strešni politični organizaciji. Zanje sta obe organizaciji samo »rezultat povojne politike bivše Jugoslavije«. Ker pa je bil jugoslovanski sistem komunističen, sta bili seveda tudi obe politični organizaciji koroških Slovencev nedemokratični. Treba je bilo uničiti KOKS, dolgoletni politični instrumentarij, ki je usklajeval politiko med obema organizacijama. Ljudstvo naj bi uvidelo, da sta sedanji zastopstvi nelegitimni, ker sta nedemokratično izvoljeni. Sploh naj bi slovensko prebivalstvo na Koroškem spoznalo, da je treba tako zastopstvo razpustiti, ker ne temelji na demokratičnih načelih. V intervjuju za Republiko (22. 2. 1995) je predsednik NSKS dr. Matevž Grilc spet izpostavi-

Podobnost političnega razvoja

na politične predstavnike in demokracije stebre Avstrije niso zgolj slučajni. So sistematični in jasno merijo na eno samo točko, namreč na uničenje vseh političnih vrednot in struktur, ki so bistveni del avstrijske demokracije in druge republike. Ne gre mu za socialni mir, marveč za popolno vznemirjenost prebivalstva. Njegova politična računica je jasna: ljudem je treba vbiti v glavo, da so v vladi sami »roparski vitezi«, ki si zaslužijo le zaničevanje in posmeh, ker delajo samo za svoje koristi. Bolj ko agresivno in brezobzirno napada predstavnike vlade, bolj se zmanjšuje zaupanje vanje. Med ljudstvom in političnimi predstavniki naj ne bi bilo več pozitivnega odnosa, marveč jarek, ki ga je le težko premostiti.

On ve: bolj ko se norčuje iz vladnih predstavnikov, bolj ko tolče po socialnem partner-

nedemokratične, avtoritarne in jih je treba razbiti.

Haiderjeva strategija je jasna: sedanje politične strukture je treba tako kompromitirati, da prebivalstvo ne bo hotelo več imeti opravka z njimi. Zanj je avstrijska nacija samo »izrodek« (»Mißgeburt«), nevtralnost je preživela, politika zaposlovanja v nacističnem režimu je boljša kot tovrstna politika druge republike in nasploh je treba odpraviti stranke in parlament. Ob koncu tega razdiralnega procesa preostane samo eden – on, kot politični odrešenik, ki edini razume in odkrito zastopa interese ljudstva, on, ki prinaša in živi demokracijo.

Zakaj navajam vse to? Tudi v tako imenovani družbi koroških Slovencev se v zadnjih letih dogaja nekaj podobnega. Rekel bi, da gre omalovaževanje avstrijskega državnega ustroja vzporedno z

vil nedemokratičnost koroških Slovencev: »Koroški Slovenci nismo bili v tem smislu nikoli demokratično organizirani...« Tudi za takimi izjavami se lahko skriva želja po destabilizaciji političnega ozračja med koroškimi Slovenci.

Če slovensko govoreče prebivalstvo v zadnjih letih res nima več zaupanja v sedanje politično zastopstvo, je to v prvi vrsti rezultat dolgoletnega, sistematičnega omalovaževanja in smešenja obeh slovenskih organizacij in njihovih zastopnikov. To pa ni prišlo od zunaj, ampak iz centra slovenskih političnih struktur.

Zanimivo pa je, da to nezaupanje podpihujejo prav tisti, ki bi hoteli iz slovenskih ljudi pregnati protifašistično miselnost.

NSKS dela po sledečem geslu: »Ist einmal der Ruf miniert, regiert sich' leichter ungeniert«.

v ohlajenih odnosih zaradi italijanske narodne skupnosti v Istri in v Reki. To pa je že druga zgodba.

Nujna opreznost

Slovenija je torej dobila mandat za pogajanja. Zdaj je zanj zelo pomembno, da preneha z evforijo in začne racionalno razmišljati o povezavi z EU, kajti tudi v njej se ne cedi samo med, napovedujejo pa se ji tudi kar precejšnje težave. Ena od kriznih držav je seveda tudi Italija, katero nekateri celo primerjajo z Mehiko. Tega se očitno zavedajo tudi ZDA, sicer se v italijansko-slovenskih odnosih ne bi postavile na stran Slovenije – to

pa podkrepljuje tudi obisk ameriške vojne ladje v Koprskem zalivu in napoved novega »gostovanja«.

Slovenija bo imela z Italijo nedvomno še precej problemov. Če se bo spet menjala vlada in se bo na oblast vrnila donedavna koalicija, bo najbrž izražen še kak veto proti Sloveniji. V vsaj sedmih do osmih letih slovenskega vključevanja v EU se bo v Italiji po dosedanjih izkušnjah zamenjalo kakih deset vlad, ob taki frekvenci pa Sloveniji preostane samo načelna in dosledna politika z mnogo opreznosti do svoje zahodne sode.

Jože Rovšek

Lobiranje Enotne liste za samostojni manjšinski mandat v koroškem deželni zboru se nadaljuje. Prejšnji teden je delegacija liste pod vodstvom predsednika Andreja Wakouniga in tajnika Rudija Vouka pri dunajskih parlamentarnih strankah iskala podporo za svoj predlog. Pozitivno sta se izrazila Liberalni forum in ljudska stranka, Zeleni tozadnevne pobude ne bojo ovirali, socialisti pa so jasno dali vedeti, da pot dveh glasovnic, ena za stranko, druga za manjšinskega poslanca, odpira možnost manipulacij. Danes se bo predsedstvo EL o svoji želji pogovarjalo s svobodnjaki.

Pred nevarnostjo manipulacije pri določanju manjšinskega zastopnika je svaril tudi bivši poslanec Ladincev v južnotirolskem parlamentu na listi SVP (Südtiroler Volkspartei) dr. Hugo Valentin v ponedeljek v Celovcu. Valentina je povabila EL, da bi se z njim pomenila o manjšinskem zastopstvu po ladinskem modelu.

Integracijska pot

Ladinski model manjšinskega zastopstva v južnotirolskem deželni zboru je zajamčen v avtonomnem statutu iz leta 1972 in omogoča zastopnika tako po integracijski poti (na

LADINSKI MODEL IN EL

Prevelik klobuk in »papirnati Slovenec«

strankini listi) ali pa s samostojno ladinsko listo. Hugo Valentin je bil kot zastopnik Ladincev 15 let izvoljen s prednostnimi glasovi in na osnovi polnovrednega mandata na listi SVP v bozenski deželni zbor. Sedanji zastopnik Ladincev pa je prišel v deželni zbor s samostojno ladinsko listo »Ladins«, ki je dobila nekaj več kot 5000 glasov, in le na osnovi mandata preostalih glasov (Reststimmenmandat). S tem je izpadel kandidat na listi SVP, ki je kljub več kot 8000 prednostnim glasovom moral dati prednost drugemu kandidatu SVP.

Če lista »Ladins« ne bi dosegla potrebnega števila glasov za mandat preostalih glasov (najmanj 5000), bi Ladinec iz SVP kot zadnji na listi (in seveda s potrebnim številom prednostnih glasov) prišel v deželni zbor.

Manipulacija s »papirnatim Slovincem«

Valentin je praviloma ugotovil, da ladinskega modela (»Ta klobuk bi bil za nekaj števil prevelik«) ni mogoče v celoti prenesti na koroške razmere.

Dr. Hugo Valentin in mag. Rudi Vouk

Vzrokov je več: Južna Tirolska je eno samo volilno območje, kar seveda koristi manjšim in manjšinskim listam. Osnovni mandat je s tem bistveno cenejši kot na Koroškem in tudi politično ozračje in zakonske podlage v prid manjšinam so bistveno boljše kot na Koroškem, ki je razdeljena na štiri volilna območja. Ta ureditev hudo zapostavlja manjšinske in manjše stranke. V bozenskem parlamentu ima tudi en sam poslanec status frakcije in s tem pravico do vložitve zakonskih predlogov. Na Koroškem je to mogoče šele od treh poslancev naprej.

Valentin pa je podobno kot dunajski socialisti prav v zvezi z modelom dveh glasovnic, ki

ga predlaga EL, svaril pred nevarnostjo manipulacije, saj bi lahko katera od strank, na primer svobodnjaki, začela forsirati svojega kandidata za manjšinski mandat in tako spravila svojega »papirnatega Slovinc« na 37. mesto v deželni zbor. Model dveh glasovnic namreč predvideva, da bi bil manjšinski kandidat z največ prednostnimi glasovi izvoljen zastopnik manjšine v deželni zboru. Kriterijev, ki določajo manjšinskega mandatarja oz. kandidata, pa ni.

Breme pričakovanj

Prav tako je izkušeni ladinski politik svaril pred pričakovanji in upi v zvezi s samostojnim manjšinskim zastopnikom. »Ne

mislite, da bi en zastopnik manjšine v deželni zboru s 37 sedeži lahko kaj bistvenega premaknil, če ne bi znal pridobiti za svoje ideje še drugih poslancev, kajti ostale stranke bojo kaj rade vso odgovornost v zvezi s Slovenci zvalile na tega »manjšega brata«.

Valentin pa je poudaril, da so Ladinci doslej z obema modeloma zastopstva, to je z integracijo v stranke in s samostojno listo, zelo dobro vozili.

Zaradi članstva v SVP mu Ladinci nikoli niso očitali izdajstva ali asimilantstva. V tej točki so zares precej bolj tolerantni kot nekateri koroški slovenski politiki, ki so v zvezi z integracijo v stranke še pred nedavnim uporabljali grde obsodbe kot »izdajalci« ali »asimilanti«.

Kot je dejal tajnik Vouk, EL upa, da bo vprašanje samostojnega mandata rešeno do leta 1996, pozneje so na sporedu spet volitve. Vouk zaradi samostojnega mandata tudi ne vidi večjih notranjemanjšinskih zatikanj, po njegovem mnenju ZSO ne bi bila proti samostojnemu manjšinskemu zastopstvu v deželni zboru.

Franc Wakounig

Dunajska firma »Universale Hoch- und Tiefbau AG« in začetek gradbenih del

Pripravljalna dela na slovenski strani so se pričela v januarju 1943 s prevažanjem električnih drogov za visoko napetost od Kovoja do Ljubelja. Februarja in marca so delovni uradi v Kranju, Kamniku in Radovljici poslali pozive obrtnikom in kvalificiranim delavcem na Gorenjskem, da se morajo takoj javiti na delo na Ljubelju. To so bili predvsem tesarji, mizarji, zidarji, minerji, kovači in drugi poklicni delavci. Vsa dela na Ljubelju, kakor tudi delavce, ki so do takrat delali pri firmi ing. Adolfa Raubala, je prevzela firma Universale Hoch in Tiefbau AG s sedežem na Dunaju (Wien I), Rennngasse 6, ki je 11. 3. 1943 podpisala pogodbo z Državnim gradbenim vodstvom za izgradnjo ljubeljskega predora (Staatliche Bauleitung für den Bau des Loibl tunnels) iz Celovca o izgradnji predora in pristopnih poti ter določila posebne tarifne postavke, ki so znašale 60 pfenigov na uro za nekvalificirane in 80 pfenigov za kvalificirane delavce ter 105 pfenigov za pomožne mojstre. Za vse delavce, ki so bili plačani od ure, je firma Universale plačala do 1. 5. 1944 še 18 odstotkov za socialno zavarovanje, pozneje pa 17,49, za delavce z mesečno plačo pa je socialno zavarovanje znašalo 10 odstotkov.

Na osnovi predpisov Državnega komisarja za oblikovanje cen so Državnemu gradbenemu

vodstvu (Staatliche Bauleitung) obračunavali na tarifne plače še naslednje dodatke: za civilne delavce za dela, ki se plačajo na uro 40, za material, transportne stroške itd. 10, za tuje usluge do 30. 4. 1944 10, za tuje usluge do 30. 4. 1944 10, od 1. 5. 1945 dalje pa 6,1 odstotka.

V začetku je največ delavcev stanovalo v barakah na Zalem rovtu v Trziču, odkoder so se s tovornjaki vozili na Ljubelj, postavljati barake, katere je firma dovažala z vlakom iz Koroške do Trziča. Kuhinja je bila v začetku v gradu barona Borna, a so jo kmalu premestili v civilno taborišče.

Dne 29. marca 1943 so se pričela dela pri vrtanju predora na južni (slovenski) strani, na koroški strani pa je bilo to mogoče šele 6. junija, in to zaradi snega, zelo slabega in strmege dohoda ter oteženega dovoza do mesta, kjer je bil določen izhod iz predora.

Vodja stanovanjskega taborišča organizacije »Todt« na Zalem rovtu, imenovanem O. T. Wohnlager Neumarkt in R. S. B. L. = Reichsstrassenbaulager Neumarkt, v katerem so

stanovali predvsem delavci firme dipl. inž. Adolfa Raubala iz Celovca, je bil Amandus Smolle, imenovan »Mandi«, roj. 1907. Bil je temne polti, neprijetnega izgleda in na eno nogo je šepal. V Trzič je prišel kmalu po okupaciji leta 1941 iz občine Sittich na Koroškem. Bil je zadolžen za skladišče in kuhinjo v taborišču na Zalem rovtu. Jeseni leta 1942 je postal vodja (lagerführer) tega taborišča. Dne 23. 12. 1942 je v Trziču poročil 15 let mlajšo takratno kuhinjsko pomočnico Marijo Čarman, doma iz Sv. Ane. Po prihodu firme Universale na Ljubelj leta 1943 je le-ta prevzela taborišče na Zalem rovtu in z njim tudi Smolleja. Pred koncem vojne je odšel na Koroško in živel v Feldkirchnu/Trgu.

Državno gradbeno vodstvo je firmi Universale dalo brezplačno na razpolago barake in tudi cestarske hiše na obeh straneh Ljubelja in lovsko hišo na slovenski strani. Tako so uslužbenci firme stanovali v zidanih hišah, delavci pa v barakah v civilnem taborišču, ki je bilo postavljeno na desni strani stare ceste nad Jurjevo kmetijo, v

smeri Košute. Tu je bilo potrebno najprej izsekati gozd in izravnati teren za postavitev barak. V aprilu in maju so iz Trziča vozili dele barak, ki so jih z vlakom dovažali iz Spitala ob Dravi, potem iz Šentvida/St. Veit na Koroškem in bajle tudi iz Mallnitza. Pri civilnem taborišču, na njegovi južni strani, so delavci postavili dve baraki za policijo, na levi strani ceste pa so postavljali barake za koncentracijsko taborišče. Ob koncu aprila 1943 je na Ljubelj prišel SS-Hauptsturmführer Julius Ludolf, doma iz Feldkirchna, ki je nadzoroval dela pri postavljanju taborišča za interniranje. Bil je zelo grob in delavce je stalno priganjal.

Mojster pri montiranju barak je bil Avstrijec Zankel, doma iz Beljaka, po poklicu kovač.

Do konca maja 1943 so delavci, pod Ludolfom nadzorstvom, postavili na položnem baronovem travniku, na levi strani stare ceste in nasproti civilnega taborišča, pet barak: tri za prebivanje internirancev, eno za kuhinjo s skladiščem in kletjo in eno za taboriščno ambulanto, potem

dve stranišči in v zgornjem delu še umivalnico in pralnico. Okrog taborišča, površine 100 x 100 m, so postavili globoko vkopano leseno ograjo, prepleteno s tremi metri visoko dvojno bodečo žico, in močne električne luči ter šest stražarskih stolpov, ki jih je postavila skupina tesarjev pod vodstvom polirja Janeza Markiča iz Strahinja. V stolpih so bili postavljeni tudi žarometi.

Pod taboriščem so postavili še dve baraki za esesovsko moštvo, kopalnico s tuši, stranišče in ograjen prostor za pse. Pod barakami za esesovsko moštvo so postavili barako, v kateri je bila jedilnica, poleg nje pa manjšo barako za komandanta koncentracijskega taborišča, njegovega pomočnika in pisarne. Na nekaj mestih zunaj taborišča so postavili še napis: »Fotografieren streng verboten!« (slikanje strogo prepovedano).

Delavci, ki so delali pri gradnji koncentracijskega taborišča, so nekaj dni zatem, ko so kaznjenci že prišli, morali nositi na rokavu črn trak z belo številko (na primer Janez Barlič iz Lukovice je nosil številko 60) in legitimacijo. Pri odhodu iz taborišča so se morali v začetku odkrivati – sneti klobuk ali kapo – pozneje pa so to opustili.

SE NADALJUJE

V prejšnji številki – v prvem poglavju o Mauthausnu na Ljubelju – se nam je zgodila kar precej zoprna neprijetnost. Avtorja prispevka oz. nadaljevanke smo zapisali nemško (Tischler), za kar se mu opravičujemo!

Slovenske skladbe iz tujine

Slika zgoraj: pevski zbor PD Sele

Slika spodaj: solisti iz Argentine

Pesnim slovenskih skladateljev na tujem je bila namenjena pevska revija »Koroška poje« Krščanske kulturne zveze v nedeljo, 5. marca, v celovškem Domu glasbe. Več kot poltretjo uro trajajočo prireditev so poleg argentinskih solistov Veronike Menvielle Fink (sopran), bari-tonista Marka Bajuka in bas-baritonista Marka Finka oblikovali še pevci iz Sel, Bilčovsa, Škocijana, Žitare vasi, iz Podgore na Primorskem ter zbor Gallus iz Celovca. Zbor iz Ukev je izpadel.

Zbori so peli pesmi oz. priredbe tistih slovenskih skladateljev, ki so po drugi svetovni vojni kot del politične emigracije

zapustili Slovenijo in ali ostali na Koroškem ali pa šli v Argentino oz. drugam po svetu. Poleg na Koroškem poznanih in zaslužnih Franceta Czigana in Silva Miheliča so to še Marko Bajuk, A. Geržinič, J. Osana, Drago Šijanec, Mirko Špaccapan in Julij Savelli.

Slavnostni govornik na slabo obiskani prireditvi je bil

predsednik Krščanske kulturne zveze dr. Janko Zerzer. Glavna misel njegovega govora je bila, da se je v letošnjem letu spomina in proslav Krščanska kulturna zveza odločila spomniti tistih, ki so bili desetletja zamolčani in da so na kulturnem področju tudi Slovenci v tujini veliko storili.

Nesrečna odločitev

Letos se ves civilizirani in demokratični svet spominja konca druge svetovne vojne in se skuša dostojno oddolžiti spominu vseh žrtev te morije in nacifašističnega terorja. Kot narodu, ki so ga italijanski in madžarski fašisti ter nemški nacisti obsodili na smrt in ki si je samo z oboroženim uporom priboril mesto na soncu in v družbi svobodnih narodov, bi nam Slovincem ta obletnica morala biti toliko bolj pomembna.

Zato je še bolj nerazumljivo in vprašljivo, ostrejšega izraza nočem uporabiti, da na Koroškem nekateri prav letos skušajo na vso silo in pod plaščem »zamolčanega slovenstva ter tragičnih dogodkov« rehabilitirati domobranstvo in s tem tudi sodelovanje z okupatorjem. V ta sklop sodita podelitev Tischlerjeve nagrade bivšemu domobrancu in nedeljski koncert »Koroška poje« KKZ, kateremu mu je dr. Edo Škulj v spremni besedi zapisal, da gre za »posrečeno zamisel, da ob 50. obletnici slovenskega izhoda Koroška poje vsaj nekaj skladb tistih slovenskih skladateljev, ki jih je komunistična revolucija poglajala po svetu«. Ob dejstvu, da dr. Škulj v tem stavku potvarja zgodovino ter meša vzroke in posledice, je potrebna tudi ugotovitev, da smo

koroški Slovenci, predvsem pa naša duhovščina, med drugo svetovno vojno ne glede na svetovni nazor in politično prepričanje vedeli, kje je naše mesto: namreč na strani partizanov in uporniškega gibanja. Domobranstva ali bele garde pri nas sploh ni bilo in ga naj zato »postfestum« oz. »postbellum« tudi nihče ne vnaša in nasilno importira.

Kajti takšne in podobne ideološke avanture in prireditve nam bolj škodujejo kot si mislimo. Predvsem v 50. letu spomina na konec druge svetovne vojne in vojaške zmage nad nacifašizmom in njegovimi kolaboratorji in ko neonacizem spet ogroža družbo in ljudi, sploh pa manjšine.

Ta kritična pripomba pa ne velja odličnim solistom in sodelujočim zborom, ki so po pevski plati svojo nalogo dobro opravili. Prav tako velja priznanje kulturno-glasbenemu prispevku omenjenih skladateljev v slovensko kulturno za-kladnico, katerim pa s tem koncertom ni bila storjena najboljše usluga.

Vse to pa ne zmanjšuje ali izničuje dejstva, da je letošnji osrednji koncert s tako vprašljivim težiščem napaka in neokusen spodrs-ljaj.

Franc Wakounig

NOVI IZZIVI

Plesni teater IKARUS v zagonu

Zdravko Haderlap je lahko upravičeno ponosen na »svoj« plesni teater: s svojevrstnimi uprizoritvami aktualnih tem se je uvrstil v vrh alternativne gledališke scene in ime IKARUS je že zdavnaj postalo znano ne samo na Koroškem. O tem pričajo gostovanja in vabila po vsej Evropi.

Z uprizoritvijo »Maričke«, pretresljive zgodbe kmečke dekle, je Haderlap požel veliko priznanj. Obnovitev in »prenovitev« bo doživela premiero konec maja v Šentprimozu, z njo pa bo teater IKARUS šel na turnejo v Muffathalle v München, St. Pölten, Frankfurt in Milano, za nekaj drugih mest pa pogovori še tečejo. Tudi ponovitev uprizoritve »Potomci z odvezo« bi bila dobrodošla, a žal ni denarja ...

Takoj po turneji pa se bo gledališče posvetilo novemu projektu, ki nosi (delovni) naslov »Ivan Cankar«. S to predstavo pa bo naredilo tudi popoln preskok v profesionalizem. Ha-

derlap je zbral poklicne plesalce iz Španije, Slovenije, Anglije, Združenih držav in Madžarske, scenografka bo Meta Hočevnar, glasbo bo prispeval Boris Kovač, za dramaturga pa si je izbral Tomaža Toporišiča.

»Pričakovanja publike in kritikov so vedno večja, zato je postalo potrebno, da sem pridobil plesne pedagoge in izkušene plesalce,« je povedal Zdravko.

Ivan Cankar

Zakaj ravno Cankar? »Ker je eden najpomembnejših pisateljev v avstrijsko-slovenskem prostoru, katerega pa si je Slovenija – hote ali ne hote – popolnoma prisvojila. Mislim, da je Cankar tipičen predstavnik multikulturnega prostora, da je aktualen tudi danes, z vsemi kompleksi in klišeji, ki jih je živel. Aktualen je v svojem odnosu do ponižanih in razžaljenih, izobčenih, v odnosu do smrti, ki je kar nekakšen avstrijsko-slovensko-madžarski

samomorilski mit, v svojem gledanju na pojem »domovina«, v položaju umetnika oziroma intelektualca v družbi. Ne nazadnje je seveda zanimiv tudi njegov difuzen odnos do matere.«

Premiera »Ivana Cankarja« je načrtovana za 10. oktober letos v celovškem Mestnem gledališču. »Ne nameravam proslavljati absurdnih datu-

mov zgodovine, ki nimajo drugega pomena ko da ustvarjajo drobnjakarske komplekse, s katerimi naj se, če hočejo, ukvarjajo psihiatri, ne pa širša javnost. Predstave »Ivan Cankar« nimam za alternativno predstavo, ampak za najboljši odgovor na 10. oktober z aspektom človečnosti.«

Kje so največji problemi?

»Večne težave so seveda na finančni plati. To produkcijo bo podprlo zvezno ministrstvo, pa tudi koproducent Mestno gledališče. Kljub temu še nimam zagotovljene celotne vsote. Najhujši problem pa je, da nimamo prostorov za vaje. Dežela je sicer obljubila podporo, vendar konkretnega še ni nič. Do srede aprila pa moramo brezpogojno vedeti, kako bo šlo naprej.«

Brošura

Za svojo peto obletnico pa bo plesni teater Ikarus izdal dvojezično publikacijo, v kateri bodo podrobneje opisane dosedanje produkcije, objavljene psihološke analize predstav, prispevki o koroški kulturni politiki, aspekti multikulturnosti, analiza o delu posameznih igralcev ter razmišljanja o bodočem delu. Avtorji so iz vrst umetnikov, znanstvenikov in žurnalistov.

S. W.

Ne čakaj name z večerjo

Janko Messner

Tovarniški delavec Hanzi Skok je doma v Sinči vasi na Völkermarkterci 13. Pravzaprav bi morali zapisati »je bil doma«. Zakaj tako, se bo razodelo, če se bo moglo razodeti, šele na kraju te zgodbe. Za zdaj bomo ravnali z njim, ko da ga ni več.

Kot izučen mizar je imel prvotno svojo skromno samostojno delavnico. Njegov oče je bil pred vojno v svojem kraju znan lesni trgovec, ki ga je – to je imel po Hanzijevemu dedu – razganjala strast za razmnoževanje denarja, vendar je ob Hanzijevem spočetju šlo precej teh strastnih genov v zgubo. Z medlenjem gospodarske konjunktore v deželi so jela nezadržljivo plahneti naročila v njegovi delavnici, pa jo je zaprl in se zaposlil kot pomožni delavec v bližnji tovarni.

Njegova žena Antonija je bila zaposlena poldnevno kot čistilka v ljudski šoli.

Hanzi in Antonija sta si postavila pri Dobrovi hišico in zagrabil vrt za zelenjavo in rože.

Hišica še zdaj ni ometana.

V njej je spalnica, v tej spalnici nočna omarica, na tej nočni omarici pa budilka. No, in ta budilka lepega jutra ni več zvonila.

Kaj se je z njo zgodilo? – Jo je Hanzi pozabil naviti?

– Mu je padla z nočne omarice in se potolkla?

Ne prvo ne drugo se ni pripetilo.

Vzrok njenega molka tiči drugje. Za uro je mnogo bolj preprost, za Hanzija in Antonijo pa mnogo bolj usoden: tovarna je odpustila šestinideset delavk in delavcev, med njimi tudi Hanzija. Rekli so, da so skladišča prepolna, kupcev pa od nikoder.

Pa je dobival Hanzi nekaj časa brezposelnino, potem pa še te ne več. Večkrat je bil čisto zgubljen. Imel pa je v tej svoji nesreči na srečo vsaj še nedolžno svetlikajočo se veselje: televizor na kuhinjski kredenci. Ta mu je blažil po večerih grenke občutke brezdelja. Dokler je hodil na delo, ga je bolj malo odpiral, saj je izčrpan rad zgodaj legal. Toda odkar so ga v tovarni odslovili, je presedel večere globoko v noč pred njim in navezoval svoje srce nanj tesneje kakor na Antonijo, ki bi bila le rada kdaj pa kdaj zaspala v njegovem objemu.

A je že tako na svetu: vsaka reč ima dve plati – navadno slabo in dobro, včasih pa še kako plat več. Tako je Hanzi Skok zasledil v ORF-u poleg noro veselega Löwingerjevega teatra, takšnega da počiš od smeha, in poleg noro zanimivega dallidallija, takšnega da počiš od radovednosti, nekega večera tudi novo resno oddajo, polno krščanskega usmiljenja, takšno da se razjočeš od ganjenosti.

Hanzi se je že po svoji koroški naravi nagibal k blagi občutljivosti, pa se je tega večera prav v tej oddaji nevarno razčustvoval. Kaj so prikazovali? – Na zaslonu ti prijazna gospa z visoko frizuro in zlatimi zapestnicami ponuja avstrijskim televizijskim vernikom počesane četveronoge brezdomce – muce in mace, ščeneta in volčjake, hrte in teriere, doge in španjele, da gorših svet še ni videl. O vsakem ti ve povedati ganljivo življenjsko zgodbo, kako mu je ime, kje je prišel na svet, kakšni so bili njegovi starši, kod je doslej hodil, zakaj je zapuščen, kaj rad je in kaj rad pije, česa ne mara, kdaj hodi odtakat in kam, koliko ur na dan spi in kakšni so še sicer njegovi konjički.

Nekateri teh brezdomcev pricaplajo kar sami na oder k njej, ji ležejo k nogam ali ji skočijo v naročje pa pohlevno mižijo kakor dojenčki v reflektorje in televizijske kamere, nekatere pa na oder prinesejo nekakšni njeni služabniki v košari, kakor nosijo kuliji bogataše v Indiji.

– Da imam hlev zraven bajte, dé sam sebi Hanzi, bi je rešil vseh teh mačjih in pasjih sirot, kajti čutil se je tudi sam zapuščenega kakor pes v Grčiji. Poskušal je priti do plačanega dela zdaj tu zdaj tam, sreča mu ni bila mila. Zgubljal je vero v to, da je svet okrogel. Zanj je bil samo oglat, saj je zadeval obenj na vsak korak.

Pa so ga, sam ni vedel kako, zalile solze sredi oddaje.

A če so se že Hanzijevi geni glede na hladno računarstvo njegovih prednikov razredčili, so bili glede na dedovo veseljaško potepuško naravo, predano vsemu, kar je povezanega z ustvarjalno fantazijo in podjetno fantastiko, še kar trdoživi.

Kakor namig ga preblisne odrešilna misel. S hrbotom roke

pobriše tople solze sočutja z lica in vzklikne od veselja, da se skoraj sam svojega glasu prestraši. Antonija pa že sploh, toliko da je ni vrglo iz postelje, saj je bila šele pravkar trdno zaspala.

– Imam jo, Tončka, imam jo!

– Kaj pa noriš, za kriščevo voljo, kaj pa imaš?

– Idejo, Tončka, idejo!

– Kaj ko bi z njo počakal do jutra?

– Ti si pa čudna, Tončka, za nič na svetu se ne zanimaš!

– To ni res, Hanzi, ta trenutek se zanimam samo za mir v bajti, da bom mogla spati. Ti pa tvoja ideja! Rekla sem ti že, da se ti bo neki dan še zavrtelo od tega salamenskega ropotca!

Buljiš vanj kakor pijanec v prazni kozarec! Pusti bajte pa pridi že spat!

In se je obrnila in potegnila odejo čez glavo. V kratkem jo je spanec spet premagal.

Hanzi Skok pa je pletel svojo idejo pa pletel tudi še v postelji, delal iz nje načrte, jih zavračal, koval druge in si slednjič živo naslikal celotni prizor, kako bo idejo uspešno izpeljal.

– En sambart, madona, en sambart, momlja še v polspanju in se nemirno prevrača po postelji, en sambart se hočem postaviti, da bo konec tega pasjega življenja. Tvegaj bom, presenetil bom Antonijo in cel svet... En sambart bom stavil vse na eno kocko, kaj pa imam zgubiti, če sem zgubil vsakdanje delo? – Naj me pri priči strela, če bom mencal ali pa se zbal!

In res je bil že skrajni čas, da bi se Hanziju in Antoniji kocka zakotalila na srečno šestico, ali vsaj na trojko, tudi to bi že zaleglo, saj v hiši ni bilo nikakršnih prihrankov, nobenega avta, ki bi ga mogla dati v sili na prodaj, še mopeja ne, razen

enega samega tisočaka, ki ji ga je na smrtni postelji v roke stisnila babica za maše. Da bi tega načela za kaj drugega?

Bog prenosi!

Tako je pač jutri dan po tistem skrivnostnem navdihu Hanzijev obraz pri zajtrku ob koruznih žgancih in toplem mleku resda še izžareval nekaj vesele samozvesti, proti opoldnevu pa se mu je že spet zmračil, ko ga je Antonija rahlo zbudila:

– Čuj, Hanzi, kje pa je tista tvoja imenitna ideja, naj ti jo za južino skuham ali spečem?

V resnici tisti dan ni imela dati ničesar drugega v lonec kakor koruzno moko za polento.

Hanzi se je obrnil proč od Antonije in ni črnil nobene.

Zvečer pa je spet polenta pela.

In jutri dan že spet polenta in potem spet, dan na dan, teden za tednom.

In Hanzi je postajal iz dneva v dan bolj nemiren. Odhajal je že zgodaj zjutraj k trafikantki in tam po cele ure tiščal nos v deželne dnevničke, najprej v Kleine, aber feine, potem v Krone oben ohne, jasnodla zastonj, saj se je ženski zasmilil, ko pa je imel same pajčevine v žepih. Antoniji pa se je vse to le malo čudno zdelo, saj pred tem že nekaj mesecev ni odprl ne Kleine ne Krone, češ ne morem izključiti, da izvira občasni pritisk v mojem želodcu od branja teh dveh dnevnikov. Torej se je moralo premakniti nekaj drugega v njem, sam bog ga varuj.

In glej, lepega jutra se Antonija prebudi sama: njegova postelja je prazna! Vstal je in se odplazil kdove kdaj in kdove kam že v jutranji zori, da ga ni slišala.

Se nadaljuje

OBVESTILO IN OPRAVIČILO

Bralce, predvsem pa pisce v slovenskih koroških časopisih, obveščamo, da v treh izdajah našega časopisa ne bo Messnerjevega eseja Jezik je duša. Nekoliko se bomo oddahnili, saj nas ta sitnež ne bo kar naprej »držal za jezik«. Da pa ne bomo čisto brez Messnerja, bomo v teh treh izdajah objavili njegovo groteskno zgodbo »Ne čakaj name z večerjo« in nekaj humorističnih pesmi in parodij iz zbirke »Pesmi in puščice«, za katere je prejel Zlati ARITAS '95.

In še opravičilo: V predzadnjem Jezik je duša se nam je v osmo vrstico od spodaj vrnil tiskarski škrat: namesto multikulturalnosti bi moralo pisati *multikulturalnosti*, saj Messner nima kaj proti multikulturalnosti, moti pa ga nepravilna raba tega pojma.

Lojze Kovačič v domu v Tinjah

V torek, 14. marca, ob 19.30 uri bo v seriji »Slovenska mesta – slovenske pokrajine«, ki jo skupno prirejata Dom v Tinjah in Slovenski spored ORF, srečanje s slovenskim pisateljem Lojzetom Kovačičem. V središču večera bo tridelni ro-

man »Prišleki«, v katerem je Lojze Kovačič enkratno opisal mesto Ljubljana v času 2. svetovne vojne in v letih po vojni. Prav v proznem delu »Prišleki« je Kovačiču uspelo podati kroniko celotne dobe.

Kovačičeva pripovedna proza, ki z avtobiografijo in podrobno introspekcijo povzema težnje, kakršne sta v moderno evropsko prozo prinesla J. Joy-

ce im M. Proust, je eden od vrhov povojne slovenske literature. Leta 1973 je dobil Prešernovo nagrado.

Lojze Kovačič se je rodil leta 1928 v švicarskem mestu Basel slovenskemu izseljencu v narodnostno mešanem zakonu, kratko pred 2. svetovno vojno pa se je s starši vrnil v Slovenijo.

OB 50-LETNICI ZMAGE NAD FAŠIZMOM

vabita

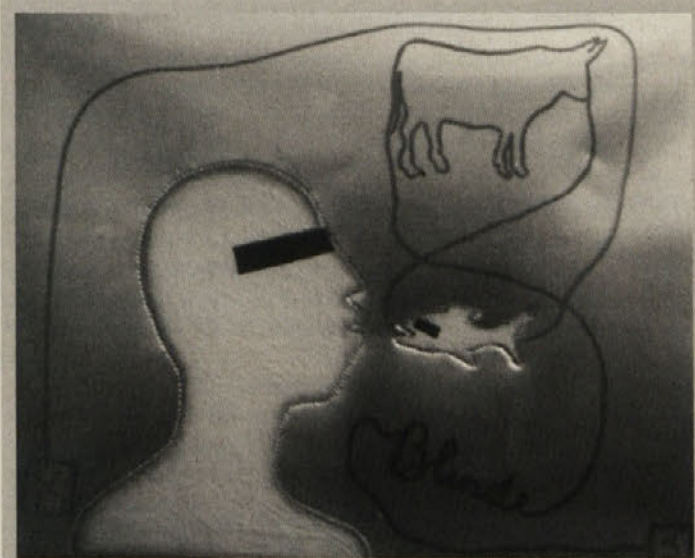
Zveza slovenskih izseljencev in Zveza koroških partizanov

na tridnevni obisk krajev trpljenja naših ljudi v času nacističnega nasilja

od 20. do 22. aprila 1995

OBISKALI BOMO Dachau, Eichstätt, Hesselberg, Frauenaurach, Erlangen, Hagenbüchach, Schwarzenberg.

Cena: 1900 šil. Vse ostale informacije in prijave pri Milki Kokot, tel.: 0 46 3/51 43 00-40

Do 26. 3. 1995 razstavlja v galeriji Rožek družine Šikoronija Werner Neuwirth svoja tihožitja iz narave. V Nemčiji živeči Korošec se v Rožeku predstavlja kot umetnik miniaturnih slik in hudomušnosti, deloma celo sarkazma. To med drugim dobro ponazarja vrsta slik na temo obtok. Po navadi pod tem pojmom razumemo medicinski terminus krvni obtok, Neuwirth pa iz tega napravi masovni krožni ples zgrbančenih moških figur.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 9. 3.

CELOVEC, v Mohorjevi knjigarni – Mohorjeva
18.00 Predstavitve knjige Neže Maurer »Wenn wir lieben«;
prevod Andrej Kokot

CELOVEC, v srednji dvorani Doma glasbe
19.30 KONCERT Glasbene akademije iz Ljubljane, izvajajo
dela Pergolesija, Šostakoviča, Cimarose in Mozarta;
vodi prof. Ciril Škerjanec

ŠENTJAKOB, v farni dvorani
20.00 Premiera igre »Peklenska pomaranča«. Nastopa
»Teatr trotamora«

PETEK, 10. 3.

ŠENTJAKOB, nad Posojilnico – KIS
19.00 EU – pospeševalni program podpore,
referent dr. Hans Madritsch

ŠENTJAKOB, Regionalni center – Kat. mladina
19.00 Informacijski večer »Schüßler Salze – Mineralstoffe
des Lebens«

ŠENTJANŽ, v stari šoli – Slovenska prosvetna zveza
19.30 »Bregarca in ljudska oblast ali krompir«, socialna
drama (Ervin Fritz); igrata Jerica Mrzel in Iztok Valič;
režija Andrej Stojan

SOBOTA, 11. 3.

LEPENA, pri Rastočniku – Športna sekcija SPD »Zarja«
16.00 Družabni popoldan z zanimivim programom za
otroke in odrasle, sodelujeta čarovnik Grega
Sulejmanović in animator Sten Vilar. Zaključek Zarjinih
športnih iger 1994 in podelitev nagrad.

VOGRČE, pri Florjanu – SPD »Edinost«
19.30 Srečanje pevskih zborov »Od Pliberka do Traberka«;
nast. pevsko instrumentalna skupina Žvabek, vokalni
oktet »Trio Prevalje«, MoPZ »Mežiški knapi« iz
Mežice, MePZ »Strojniška Reka«

ŠENTJAKOB, v farni dvorani
20.00 »Peklenska pomaranča«. Nastopa »Teatr trotamora«

NEDELJA, 12. 3.

ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD Šmihel
11.00 Lutkovna igra »Peter Klepec« (France Bevk – Pavle
Lužan); gostuje lutkovno gledališče »Tri« iz Kranja
TRBIŽ, v Kulturnem centru – SD Planika in GŠ v
Kanalski dolini, KKZ
14.30 Koroška poje – nast. MePZ Sele, MePZ Podgora, MoPZ
»Trta« iz Žitare vasi, MoPZ »Bilka« iz Bilčovsa, dekl.
zbor KD iz Škocijana, ženski višarski kvintet iz Ukeve
ŠENTJAKOB, v farni dvorani
17.00 »Peklenska pomaranča«. Nastopa »Teatr trotamora«

TOREK, 14. 3.

CELOVEC, na sejmišču v paviljonu 5/1
16.00 Predavanje slovenskega ministra za ekonomske
odnose in razvoj g. Janka Deželaka »Slovenska pot v
evropske integracije«; po predavanju sprejem s
pokušnjo vin.

TINJE, v Domu
19.30 Literarni večer: Lojze Kovačič – »Prišleki«, večer
spremlja Horst Ogris

SREDA, 15. 3.

CELOVEC, pri Joklnu – KDZ in KD Pri Joklnu
20.00 Messnerjev »Job« in vizualnost mladih

ČETRTEK, 16. 3.

ŽELEZNA KAPLA, v društveni sobi nad Zadrugo – SPD
»Zarja« in Društvo slovenskih pisateljev
20.00 Literarni večer z domačimi avtorji; brali bodo Herman
Germ, Tonči Haderlap, Ivana Kampuš in Jože Blajs;
z zvoki kitare bo olepšal večer Janez Gregorič

PETEK, 17. 3.

ZMOTIČE pri Brnci, pri Prangarju – SPD »Dobrač«
18.30 Redni občni zbor Slovenskega prosvetnega društva
»Dobrač« na Brnci; zatem predavanje z diapozitivi
»Potovanje po skrajnem severu Indije (Ladakh in
Zaskar), predava Jurij Buch.

CELOVEC, v Tischlerjevi dvorani – KKZ
19.00 Občni zbor Krščanske kulturne zveze

NEDELJA, 19. 3.

HODNINA, pri Polancu
9.00 17. pohod »Arihova peč« (zaradi neugodnih snežnih
razmer je pohod 5. 3. odpadel!)

RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
10.30 J. N. Nestroy: Lumpacivagabund; nast. gledališka
skupina SPD »Šentjanž«

TOREK, 28. 3.

TINJE, v Domu
19.30 Predavanje univ. as. dr. Teodorja Domeja: Koroška
1945–1955: Neuresničljiva pričakovanja

Slovo od Mihija Webra

Velika množica je v sredo, 22. februarja 1995, pospremila Mihija Webra, po domače Ratovega očeta iz Želuč, k poslednjemu počitku na bilčovsko pokopališče. Domačini žalujejo za človekom, ki je bil vse svoje življenje vesele in sproščene narave in je pomagal, kjer je le mogel. Z njegovo smrtjo je družina izgubila dobrega, delavnega in skrbnega očeta. Svojim štirim otrokom je omogočil dobro izobrazbo, ženi Trudi, ki ga je zadnje mesece z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo

negovala, pa je bil dober mož. Pokojnega sta odlikovali predvsem njegova vedra narava in pripravljenost za pogovor z ljudmi. Mihi Weber je bil dolgo tudi bilčovski občinski odbornik, za vso njegovo dejavnost pa se mu je ob odprtem grobu zahvalila županja Štefi Quantschnig. Pogrebne obrede je opravil dekan Poldej Kassl, domači moški pevski zbor pa mu je zapel v slovo. Ob smrti Mihija Webra vsem svojcem izrekamo sožalje.

a. o.

Slovenska prosvetna zveza vabi na krstno uprizoritev

Janko Messner / Marijan Hinteregger

»XY NEREŠENO«

monodrama za 23 oseb in en televizor
(inscenacija Marijan Hinteregger)

v petek, 17. 3. 1995, ob 19.30

v soboto, 18. 3. 1995, ob 19.30

v stari šoli v Šentjanžu

Slovenska prosvetna zveza vabi na

uprizoritev socialne drame v enem dejanju
ERVIN FRITZ

»Bregarca in ljudska oblast ali krompir«

v petek, 10. 3. 1995, ob 19.30

v stari šoli v Šentjanžu

Režiser Andrej Stojan, igrata Jerica Mrzel in Iztok Valič
Igra se godi po drugi svetovni vojni nekje v Sloveniji. Vdova Bregarica, mati šestih otrok, išče pomoč pri krajevni »ljudski« oblasti. V njeni zgodbi odsevajo poglavitne značilnosti surovega, zanesenjaškega in nesrečnega časa, ko so si zmagovalci zastavili »revolucionarno« nalogo, za vsako ceno osrečiti ljudstvo, pa čeprav s terorjem in zoper njegovo voljo. Oblast Bregarce ni osrečila, čeprav ji je pomagala, kjer je le mogla.

Slovenski vestnik čestita:

Za osebne praznike članom društva upokojencev Pliberk: Erni Partl z Bistrice, Francki Lubas iz Vogrč, Francki Košutnik iz Libuč, Janezu Milaču z Blata, Jožetu Miklavču iz Vogrč ter Jožefi Kral z Bistrice; gospe Bernardi Komar za rojstni dan; gospodu Mirku Silanu iz Sreji pri Škocijanu za rojstni dan in god; gospodu Friceju Messnerju iz Sreji za 55. rojstni dan; gospodoma Jožefu in Johanu Mačku iz Grabelj pri Pliberku za rojstni dan; gospe Jeri Verdel z Bele pri Galiciji za 70. rojstni dan in god; gospe Rozini Žagar z Metlove za 80. rojstni dan; gospe Mariji Vavče iz Pliberka za 26. rojstni dan; za osebne praznike članom druž-

tva upokojencev Šentjakob: Nanči Janežič, Nanči Baumgartner in Johani Koren iz Šentjakoba, Otju Hauptmanu s Hodnine, Trezi Falle iz Podrožce, Ivanu Živkoviču iz Stranj ter Jožku Miklu iz Spodnjih Borovelj; gospe Matildi Kukež iz Koprivne pri Železni Kapli za osebni praznik; gospe Lenči Olip iz Sel za rojstni dan; gospodu Pepiju Oražetu iz Sel za 60. rojstni dan; gospe Gertrudi Hirm iz Šentradegunda za 90. rojstni dan; gospodu Joziju Pasterku iz Kokij za 60. rojstni dan; gospodu Mihiju Ledererju-Božičevemu očetu iz Spodnjih Borovelj pri Ledincih za 70. rojstni dan; gospe Danici Mikl s Pečnice za 70. rojstni dan.

Vpisovanje v Javno dvojezično šolo, Ebentaler StraBe 24, Celovec za šolsko leto 1995/96: 18. marca 1995 od 8. do 12. ure

Prinesite s seboj rojstni list otroka, potrdilo o državljanstvu staršev ali otroka. Javna dvojezična ljudska šola v Celovcu posreduje otrokom osnovno izobrazbo v slovenščini in nemščini. Poleg tega nudi šola še razne šolske in izvenšolske aktivnosti. Šola je v neposredni bližini Mladinskega doma, ki dodatno nudi: popoldansko varstvo, glasbeno izobrazbo v Glasbeni šoli, sodelovanje v lutkovni skupini.

Podrobnejše informacije dobite pri vodstvu (tel. 537-411).

Brigita Hambrusch, ravnateljica

Dan odprtih vrat v petek, 10. marca 1995, od 8. do 10. ure

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 12. 3.

14:20 ORF 2

PONEDELJEK, 13. 3.

16:20 TV SLO 1

PREDVIDENA VSEBINA

■ Koroška poje – solisti in koroški zbori so oblikovali letošnji osrednji koncert Krščanske kulturne zveze pod geslom »Pesmi slovenskih skladateljev na tujem«

■ Šentjakob: Kaj zvestoba je do groba ali domovina Miklove Zale danes

■ Bo Slovenska glasbena šola na Koroškem deveti okraj deželnega »Musikschulwerk-a«?

■ »Nenavadna zgodba« Janka Messnerja kot monodrama z naslovom »XY – nerešeno« v izvedbi Marjana Hintereggerja v Šentjanžu v Rožu

■ Deželno smučarsko prvenstvo koroških šol – tudi letos s slovenskimi zmagovalci?

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

Četrtek, 9. 3.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 10. 3.

18.10 Kulturna obzorja

Sobota, 11. 3.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 12. 3.

6.30 Dobro jutro na Koroškem –

Duhovna misel

18.10 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 13. 3.

18.10 Današnja domovina Miklove Zale – neposredni prenos iz Šentjakoba v Rožu.

Torek, 14. 3.

18.10 Partnerski magazin.

Sreda, 15. 3.

18.10 Društva se predstavljajo

21.04–22.00 »Koroška poje 95«!

Jožefov semenj

Borovlje, Glavni trg
ponedeljek, 13. marec 1995

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser StraBe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser StraBe 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

GAST '95 – prireditev evropskega pomena

Od sobote, 11. marca, pa do srede, 15. marca, bo v okviru GAST 95 Celovec ponovno v središču evropske strokovne sejemse in turistične pozornosti. Gast bo letos prvič potekal v eujevskih mejah, kar pa gospodarstvo ne čuti v potrebni meri.

PODATKI

Na 27. Gast sodeluje 461 posameznih razstavljalcev in 208 zastopanih firm. 120 razstavljalcev prihaja iz tujine, od tega okoli 30 iz Slovenije, 341 pa je domačih. 110 firm je domačih, 98 pa iz tujine.

Gast '95 je odprt od sobote, 11., do torka, 14. marca, od 9. do 18. ure, v sredo, 15. marca, pa od 9. do 17. ure.

Predvsem v turizmu mora Avstrija računati z vse večjimi primanjkljaji in s tem s padcem nočitev oz. števila gostov. Predsednik celovške sejemse družbe Dermuth je v torek kar precej živo opisal razvoj avstrijskega turizma. Med vzroki so najpomembnejši sledeči:

■ avstrijska valutna politika trdega šilinga, ki predvsem sedaj, ko veliki konkurentki v turizmu, Italija in Španija, devalvirata svoj denar, slabi domače turistične ponudbe;

■ konkurenca letalskih družb, ki izredno poceni ponujajo destinacije po svetu in

■ domače težave, kot na primer svetovno najvišji davek na pijače, ki v Avstriji znaša 23, v Švici samo 2,2, v Nemčiji 14 in v Franciji 11 odstotkov.

Avstrija, ki je turistično še zmeraj svetovna sila, in Koroška bosta imeli najboljše izgleda, če se bosta koncentrirali in specializirali na tržne niše.

Za državo sta turizem in gostinstvo še vedno izjemnega pomena, saj pridonajata kar 15 odstotkov bruto nacionalnega dohodka in v gostinstvu je zaposlenih okoli 300.000 oseb. Več kot pol milijona ljudi posredno živi od gastronomije in 1-odstotni minus v turizmu pomeni, da je ogroženih okoli 3000 delovnih mest. Zato je treba napeti vse sile in izobraževati sodelavce v gostinstvu ter posodabljanju ponudbo.

Ravnatelj sejma Pawlik je opozoril na dejstvo, da so gospodarstveniki iz Slovenije in Italije neprimerno krepkeje rea-

giral na avstrijsko članstvo v EU kot pa avstrijska podjetja sama. To predvsem velja za navzočnost in zasidranost na avstrijskem tržišču. Avstrija je za slovensko gospodarstvo okno v skupno evropsko tržišče in temu primerno številna je tudi prisotnost slovenskih in italijanskih firm na sejmu Gast.

Pawlik je postregel z veselo novico, da je Gast od letos naprej kot eden od enajstih strokovnih svetovnih turističnih sejmov član UFI, to je svetovne sejemse zveze. V Celovcu pričakujejo, da bo letošnji Gast obiskalo okoli 26.000 obiskovalcev, od tega okoli 80 odstotkov strokovne publike.

Franč Wakounig

OBLETNICA

100 let Planinskega vestnika

Pretekli mesec, 8. februarja, pred 100 leti je izšla prva številka Planinskega vestnika, sprva glasila Slovenskega planinskega društva, nato Planinske zveze Slovenije. Ta planinska revija je sedaj najstarejši mesečnik na Slovenskem. Njegova življenjska pot je bila trnjeva, saj je šla skozi dva svetovna

požara. Med 1. svetovno vojno je za 5 let utihnil, med drugo pa je občasno izhajal vseskozi.

Vsa dolga leta Planinski vestnik pridno obvešča svoje bralce o domači in tuji planinski dejavnosti in usmerja razvoj slovenskega planinstva, ki si je v teku let priboril največje alpinistične uspehe na svetu.

Ob rojstvu Planinskega vestnika je bilo njegovo poročanje vse do nastanka Jugoslavije predvsem narodnoobrambnega značaja in je mnogo prispevalo, da so slovenske gore, kljub ponemče-

valnemu pritisku, ostale slovenske. Tudi pri ustanovitvi slovenske planinske organizacije na Koroškem, Ziljske podružnice leta 1900, je imel Planinski vestnik plemenito vlogo posredovalca med osrednjo planinsko organizacijo v Ljubljani in slovenskimi planinci na Koroškem. Žal je s prvo svetovno vojno prenehalo organizirano planinstvo na Koroškem, ki pa so ga naši planinci po drugi svetovni vojni leta 1953 spet obnovili.

Ker Slovenski planinci na Koroškem nimamo svojega planinskega glasila, nas iz za-

gate rešuje Planinski vestnik, ki pridno seznanja široko javnost o naši dejavnosti, tako da ga upravičeno štejemo tudi za naše glasilo, v katerem se tudi občasno oglašamo.

Za vso to dolgoletno prizadevanje v prid naši planinski organizaciji smo Planinskemu vestniku iskreno hvaležni in mu ob častitljivi 100-letnici obstoja iskreno čestitamo z najboljšimi željami. Številnim čestitkam se pridružuje tudi Slovenski vestnik, ki po svojih močeh podpira naše planince v njihovih prizadevanjih.

Če pogledamo čez palec, ima vsaj devetdeset odstotkov naših bralcev doma vrtove, na katerih iz potrebe ali pa iz čistega veselja prideljujejo povrtnine in gojijo cvetice. Ohranjevati in negovati stik z naravo je seveda hvalevredna »življenjska kvaliteta«. Večkrat pa smo pri tem v dvomih ali pa nimamo pri roki babic, ki bi nam svetovale. Vendar imamo srečo, da med nami na Koroškem živi diplomirana biologinja Tatjana Angererjeva, ki se z vrtnarjenjem in sploh z rastlinoslovjem strokovno ukvarja že dolga leta, znana pa so tudi njena dela Vsak dan zdravilne rastline, Čisava župa in letni priporočnik Koledar naravnega vrtnarjenja.

V dobro vsem, katerim vrtnarjenje prinaša koristi, predvsem pa zadovoljstvo, nam bo gospa Angererjeva enkrat mesečno svetovala za lažje in bolj učinkovito delo na vrtu. Pa kar začnimo!

Kaj delamo marca?

Čeprav nam jo je zima zagodla z novim snegom, ne more preliščiti pomladi, ki že preži v zemlji in zraku in samo čaka na prvi ugodni trenutek, da požene sokove v rastline. Verjetno se ji bo tudi letos najprej posrečilo v vrtovih, kjer ji pomagamo z vsemi svojimi močmi.

Ko skopni sneg, odstremo grede, po katerih smo jeseni raztrosili nezrel kompost in ga prekrili z odpadlim listjem in travo. Kom-

Naš vrt – del narave

post je prek zime preperel in se spremenil v humus. Nepreperle ostanke na površini pa odstranimo zato, da pomladansko sonce čim hitreje pregreje prst, ki jo previdno prerahljamo.

Grede zalijemo z zeliščnim gnojilom iz rastlin (koprive, gabez, preslica), ki smo jih v ta namen posušili jeseni.

Priprava gnojila:

V vedro (10 l) namočimo deset prgišč suhih zeli in pustimo stati 24 ur. Nato približno dve tretjini tekočine odcedimo, rastline v preostali tekočini pa prevremo. Prevretek prilijemo odcenjeni te-

kočini in gnojilo razredčimo v razmerju 1:10. Preslica preprečuje razvoj nezaželenih gliv v prsti, kopriva in gabez pa obogatita prst z rudninskimi snovmi in potrebnimi mikroelementi.

Gnojilo lahko dodamo še vodo, v kateri smo prevreli suhe čebulne liste. Tako preprečimo pretiran razvoj škodljivih pršic.

Če tega nismo storili že prej, lahko grede, na katere bomo posadili stročnice (grah, bob, leča, soja, čičerka) in krompir, potresemo še z lesenim pepelom, če ga imamo (najbolje pred dežjem, še bolje pa kar po snegu).

Tatjana Angerer

V toplo gredo lahko že posejemo krešo, solato, rdeče redkvice pa tudi majaron, šetraj, timi jan, kolerabo in blitvo. Solata kali na svetlobi, zato njenega semena ne pokrijemo s prstjo, ampak ga samo potisnemo v prst. Če hočemo, da solata hitreje kali, damo seme pred setvijo za dan ali dva v hladilnik. Hitra menjava hladu in toplote spodbudi seme.

V zabojske posejemo paradižnik in papriko pa tudi zgodnjo cvetačo in brokole, če želimo sadiké vzgojiti sami. Kadar sonce močno greje, moramo toplo gredo odkriti, pred večerom pa jo spet pravočasno pokriti.

Če je vreme primerno, lahko že ob koncu marca posejemo na prosto ognjič in astre in posadimo poletni česen, topinambur, pastinjak, črno redkev in bob, vendar za to tudi aprila še ne bo prepozno.

Če ste se odločili za naravni vrt, na katerem dovolite rasti tudi negojenim rastlinam, lahko marca že nabirate regrat, koprive, njivski osat in gladežve poganjke. Na naravnem vrtu nabran regrat je veliko bolj zdrav kakor tisti, ki ga nabere po polju in njivah, za katere ne vemo, kako jih gnojijo, ali pa so celo v bližini cest. Iz kopriv in mladih poganjkov osata lahko pripravite špinaci podobno prikuho, gladežve poganjke pa pripravite kot beluše (=šparglje).

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Praznovale smo »svoj« dan!

piše Štefka Vavti

Včeraj smo praznovale mednarodni dan žena. O smislu ali nesmislu takšnih praznikov je pretekli teden že razglabljal urednica Sonja Wakounig. No, pa naj še jaz dodam nekaj misli.

Jasno je, da boj za ženske pravice ne bi smel biti omejen le na našo ožjo okolico, da se moramo – in to ne samo enkrat na leto! – spomniti tudi vseh tistih, ki žive v družbah, v katerih je zatiranje žensk še povsem »normalno« torej tako rekoč na dnevnem redu. Tudi jaz občudujem številne ženske, ki se – kakor Taslima Nasrin – tudi v teh družbah upajo stopiti na plan in se boriti za pravice. Brez takšnih pogumnih žensk bi tudi v naši družbi še zdaleč ne imele tistih pravic, ki jih že imamo.

Vendar bi ob vsem tem vendarle pripomnila, da tudi pri nas ženske še niso enakopravne, čeprav se veliko govori in piše o tem.

Smo sredi »desetletja žensk« in upravičeno se lahko vprašamo, kako je pri nas z enakopravnostjo v praksi (da je teorija že skoraj idealna, to vemo!).

Kako torej napredujemo ženske?

Predsednica Zelenih dr. Madelaine Petrovic je na to vprašanje nedavno tega izjavila, da tudi v Avstriji še vedno živimo v tako imenovani »mačo-republiki«, kajti predvsem na področjih, kjer gre za denar (npr. v gospodarstvu in politiki) so ženske še vedno le redke izjeme. V raznih sosvetih in komisijah finančnega ministrstva še vedno odloča 147 moških in le tri ženske. V privatizirani upravi delovnega trga, organizaciji torej, ki se posveča problemom Avstrijcev in Avstrijk na delovnem trgu, na vplivnem mestu ne najdemo niti ene ženske. Upravičeno se torej lahko vprašamo, kako naj bi se ob takšnih dejavnikih kaj bistveno premaknilo v smer več enakopravnosti ženske.

Zanimivo je na primer tudi, da po zaključku srednje strokovne šole 40 odstotkov moških najde višje kvalificirano in vplivno delovno mesto, a le 8 odstotkov absolventk istih šol.

O dejstvu, da zaposlene ženske v povprečju delajo še štiri ure na dan v gospodinjstvu, moški pa le dobro uro, pri tem sploh ni treba govoriti. Tudi o tem ne, da v Avstriji še nimamo politike, ki bi se resno posvečala problematiki žensk.

Ob tem o enakopravnosti žensk ne moremo govoriti, in to kljub temu, da je v preteklih letih naraslo število prireditev ob mednarodnem dnevu žena.

SAK na pripravah v Pulju

Prva ekipa SAK se ta čas nahaja na enotedenskih pripravah v Istri, kjer bodo igralci poleg treninga odigrali tudi nekaj prijateljskih tekem.

Razen S. Sadjaka in M. Smida, ki iz študijskih razlogov nista v Pulju/Pula, so prisotni vsi igralci. Dnevno imajo trikrat trening, odigrali pa so tudi že tekmo proti Rabcu, katerega so premagali s 3:2. Gole za SAK so dali Paulitsch, Lippusch in Petschenig. Nadvse razveseljivo je, da Petschenig trenira že brez bolečin (po operaciji kolena), tako da bo imel trener Ramšak na razpolago kar štiri napadalce, ki se bodo med seboj potegovali za dve mesti.

Medtem ko se prva ekipa poti v Pulju, so se igralci druge ekipe SAK že vrnil iz priprav v Medulinu, kjer so imeli opti-

malne pogoje. Odigrali so tudi dve pripravljalni tekmi, in sicer proti Rudi (1:1) in proti St. Oswald (1:3). Obakrat je za SAK zatresel mrežo novi igralec Lukas Kordesch.

Tudi naraščaj SAK je bil s svojimi trenerji na pripravah v Medulinu. Tam se je zvrstilo nad 100 mladih nogometašev, nekateri v spremstvu staršev, ki so tridnevne priprave za svoje otroke financirali sami. Vsi so se počutili izvrstno.

Ta čas pa je na pripravah v Crikvenici na Hrvaškem tudi moštvo iz Bilčova. Bilčovščani se sicer zelo intenzivno pripravljajo na vigradni del prvenstva, vendar želi trener Hobel prav na teh pripravah sestaviti končno enajsterico, ki bo nastopila na prvi tekmi.

Globošani pa zaradi finanč-

nih težav letos ne bodo šli na priprave, pa tudi sicer treningi niso kaj prida resni. Zato nastaja vprašanje, ali se bodo lahko obdržali v podligi.

Nogomet v dvorani

Na koroškem dvoranskem prvenstvu tekmuje le še ekipa pod 10 iz Pliberka (vodi jo Pavle Štekl), ki se je ob koncu tedna uvrstila v finalni krog.

SAK pod 16 je dosegel odlično 3. mesto, ekipi pod 14 in pod 12 pa nista dosegli finala.

SMUČANJE

Naslov deželne smučarske prvakinja UNION je v nedeljo osvojila Lidija Oraže, ki vozi za DSG Sele in že leta trenira selske smučarje in smučarke. Čestitamo!

ODBOŠKA

Zmaga še in Dob bo tretji

Le ena zmaga še manjka Dobljanom za osvojitve 3. mesta v 1. zvezni odbojarski ligi. Odbojkarje SK Aich/Dob čakata še dve tekmi, in sicer:

- v soboto, 10. 3., na Dunaju proti Transveru in
- v soboto, 18. 3., v Šentpavlu proti Gleisdorfu.

Da bojo Dobljani letos dosegli 3. mesto v najvišji državni odbojarski ligi, v bistvu ni nihče pričakoval. Tretje mesto bi bilo oz. bo namreč najboljša uvrstitev v trinajstletni karieri društva. Le največji optimisti in najbolj navdušeni navijači so pričakovali, da bo Dob dosegel celo drugo mesto in s tem možnost igranja za evropski pokal. A tega visokega cilja moštvo ni bilo sposobno doseči.

Na začetku sezone je kazalo, da je moštvo močnejše kot lani.

Nakup igralcev Schmerlaiba, Eggerja in Kupfnerja je bil udarec v prazno, le Schmerlaib je po začetnih težavah postal eden od stebrov moštva in je izpolnil pričakovanja. Ostala dva sta povsem popustila in predčasno zapustila moštvo.

Tako je klubu ostalo le še sedem igralcev, kar je seveda premalo za doseg višjih ciljev. Na tem velja opozoriti, naj sekijski vodja Martin Micheu dobro premisli, katere igralce bo kupil za prihodnjo sezono. Bolje bi bilo, če bi se Dobljani začeli opirati na lasten naraščaj in se zadovoljili s petim ali šestim mestom.

Trenutno Dob zaseda 4. mesto na lestvici in za prvim, Ennsom (v soboto je z njim izgubil s 3 : 0), zaostaja za 9 točk.

Marko Trampusch

ŠAH / KOROŠKO PRVENSTVO

Zmagi SŠZ Celovec/Carimpex in SSK »Obir«/Železna Kapla

Uspešna nastopa slovenskih šahistov v koroškem šahovskem prvenstvu: ekipa Slovenske športne zveze/Carimpex I je v tretjem kolu play-off-tekmovala v 1. razredu-vzhod premagala ESV/SCA Šentvid s 4,5:3,5, šahisti SSK »Obir« iz Železne Kaple pa so v 2. razredu D bili boljši od Grabštanja - zmagali so s 5:3.

Za Slovensko športno zvezo so tokrat zmagali Vinko Cuderman, Arnold Hattenberger, Rupert Reichmann in Ivko Ferm, remiziral je Silvo Kovač, izgubili pa so Gorazd Živkovič, Joži Amrusch in Borut Živkovič. SŠZ/Carimpex I je uspešno ubranila tretje mesto, naslednji nasprotnik pa je 18. marca prvi na lestvici, SG RBB Wolfsburg.

Neporaženi so v 2. razredu D tudi šahisti SSK »Obir«. Kapelčani so - brez svojega legionarja Dušana Jokoviča, ki zaradi slabih vremenskih razmer ni pravočasno prispel na Koroško - gladko premagali Grabštanj 5:3 in tako utrdili drugo mesto

na lestvici. Zmagali so Moser, Hanschou, Stossier in Topar, remizirala pa Hans-Christian in Johann Wolte.

Lestvica 1. razred-vzhod: 1. SG RBB-Wolfsberg II 16, 2. WAC I 14,5, 3. SŠZ/Carimpex I 13, 4. Možberk 12,5, 5. Gospa Sveta III 10,5, 6. BSG Raiffeisen Celovec I 10,5, 7. Admira Beljak II 10,5, 8. ESV/SCA Šentvid II 8,5.

Dunja Lukan deželna prvakinja

BEKŠTANJ - Mlada šahistka Slovenske športne zveze Dunja Lukan je na deželnem prvenstvu v hitrem šahu (30 minut) v nedeljo v Ločah ob Baškem jezru če drugič osvojila naslov deželne prvakinja. S štirimi točkami iz petih partij je letošnja maturantka na slovenski gimnaziji brez poraza zmagala v skupini fantov in deklet do 18 let. Dobro odrezala sta tudi brata Gallob iz Bekštanja: Marko je osvojil tretje mesto (3,5 točke), Boris pa je s pol točke manj postal peti. I. L.

KOŠARKA

Prva zmaga v play-off

Mladinci SAK so začeli zadnji krog tekmovalja za osvojitve naslova koroškega košarkarskega prvaka z zmago proti četrtouvrščenemu moštvu iz Radentheina. Še enkrat morajo zmagati prav proti temu moštvu, nato pa se srečajo z zmago-

valcem tekme med prvo- in drugouvrščenim.

Ker so mladinci tekmo proti WSG Radenthein gladko dobili, tudi ne dvomijo o ponovni zmagi v povratni tekmi.

SAK mladinci : WSG Radenthein 103:42 (51:24)

Strelci košev: Martin Majhen 20, Stojan Vavti 18, Tomaž Jager 13, Nejc Jager, Marko Kuežnik in Rok Mišvelj po 12, Luka Korošec 8, Denis Mikulica in Filip Ereiz po 4 točke.

Pohod »Arihova peč« preložen na 19. marec

17. zimski pohod Arihova peč, posvečen padlim borcem pod Arihovo pečjo s poudarkom na proslavljanje 50-letnice zmage nad fašizmom, ki bi moral biti minulo nedeljo, 5. marca, so organizatorji - Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo Celovec in Slovensko prosvetno društvo Rož v Šentjakobu - zaradi neugodnih snežnih razmer (nevarnost plazov) odpovedali in preložili na 19. marec.

To je drugi primer v 17 letih, da je bilo treba pohod preložiti. Prvič se je to zgodilo leta 1984, tudi takrat zaradi nevarnosti snežnih plazov. Odločitev organizatorjev je bila pravilna, kajti varnost pohodnikov mora biti zagotovljena.

Pa še nekaj podatkov o pohodih Arihova peč: Prvi je bil 25. februarja 1979. I. v organizaciji Slovenskega planinske-

ga društva in Slovenske športne zveze. Takrat so pohodniki šli po krajši poti - s Polane k bivšemu partizanskemu bunkerju in naprej k planinski koči na Bleščeči in po isti poti nazaj. Leta 1980 se je športni zvezi in planinskemu društvu kot so-organizator pridružil Slovensko prosvetno društvo »Rož« iz Šentjakoba, tako da je ta trojka sedaj stalni organizator pohodov. Leta 1981 so planinci smer poti podaljšali proti severozahodu do Resmanove lovske kočje (kontrolna točka), s povratkom pod Humcem na Polano. Po tej poti vodijo sedaj vsi zimski spominski pohodi Arihova peč. Do leta 1988 so organizatorji poleg pohoda in spominske svečanosti pripravljali tudi smučarski tek, ki je imel celo mednarodno obležje, saj so se ga udeležili tudi tekači iz Slovenije in Italije. Prvo na-

grado v obliki lepe plakete je vedno prispeval Slovenski vestnik, ki je bil tudi pokrovitelj prireditve. Od leta 1988 dalje pa so zaradi neugodnih snežnih razmer smučarske teke opustili.

V nedeljo, 19. marca, torej prirčno vabljeni in nasvidenje!

P. S. Kljub objavi po radiu in telefonskim obvestilom pa vest o odpovedi pohoda ni dosegla vseh pohodnikov. V nedeljo dopoldne se jih je kar nekaj znašlo pri Polancu, med drugim tudi avtobus planincev iz Slovenije. Od njih pa se dva nista ustrašila skrajno neugodnih razmer. Po celem in neprežanem globokem snegu sta se vzpela prav do Koče na Bleščeči. Ta junaka sta bila žirajski ravnatelj Franc Kukovič in njegova žena Stanislava. Iskreno jima čestitamo!

Uredništvo

Športna sekcija SPD »Zarja«

vabi na

Družabni popoldan

v soboto, 11. 3. 1995
ob 16. uri v gostilni Rastočnik, v Lepeni.

SPORED: Kviz - za skupine: ženska splošna, ženska starostna, moška splošna in moška starostna - vprašanja bodo sestavljena iz čtiva Slovenskega vestnika števil 9 (2. 3. 1995) in Našega tednika števil 9 (3. 3. 1995).

Kockanje in namizno kegljanje - za skupini šolarke/šolarji in mladinke/mladinci.

Razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad za vse, ki bodo navzoči in so sodelovali pri Zarjinih športnih igrah 1994

Posebna točka sporeda pa bo »Čarobni vrtljak«, nastopa čarodej Grega Sulejmanovič in animator Sten Vilar

Na prireditve ste vsi prirčno vabljeni - seveda tudi tisti, ki niste sodelovali pri lanskoletnih Zarjinih športnih igrah!

Otroci, starši, dedeji, babice, mladenke, mladeniči, pridite, ne bo vam žal!